

„Soča“ izhaja vsak petek in velja pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristo-
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici Via del Municipio v Kalistrovi hiši III. nadstr. naročnina pa opravištvu „Soča“ v Gorici „Via scuole“ h. št. 429, II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

V prednjih stražah.

Nij ga naroda v Evropi, ki bi v toliko nesrečnih položajih bil, nego mali slovenski narod. Od treh strani obkrojen je po tujih narodih, kojih omika je večja od omike slov. naroda; Nemeec na dveh in Italijan po jedne strani stezata svoje noge v lepe kraje slov. dežel. Mnogoštevilni so ti tujci zraven in po kulturi močnejši—upliva jo ti narodi na nas. Po naravnem zakonu močnejša žival slabšo zmoro in tako zmoro omikanejši narod manjšega po številu in po omiki. Skozi slovenske naše dežele vodi glavna proga avst. železnice in vsake dve uri postavlja etapne stacije, kjer namešča nemške svoje koloniste, nemški narod in v mestih in trgih postavil je Nemeec in Italijan svoje kolonije in te kolonije pomnožile so se po našincih, koje je blesk tujine osleparil ter do zaničevanja lastnega življa prignjal. Ubogi smo Slovenci v tacih razmerah; v srednji naš stan sta Nemeec, Italijan svoje mreže nastavila in tu imata arhimedični stališ, na katerem lahko držita slovensko narodno gibanje na tleh. — Naš kmet je poštnjak vseskozi, ali mož je bil in bode konservativen element družbe, on se krčevito drži prirojene mu pravice, on je trden steber našega naroda; ali srednji stan je oni element, v kojem se krv duševnega življenja živejšje pretaka, on je napredovalen faktor vsake družbe in zaradi tega noge, roke, glava narodnega telesa. Ker sta naša soseda v tem stanu tal pridobila, to je naša največja nesreča. — To seveda nij drugače mogoče bilo. Prvi vlak, ki je po naših okrajinah žvižgal, prvi brzovjavni aparat, ki je švigal veličino človeškega duha po našem ozemlju in perva morskala palača, katera je v svojem drobu železen hotel kurila,—pregnali so tiho patriarhalno življenje iz slov. naših krajev. Nov svet odpiral je odslej na stezaje svoja vrata, človek se je človeku z hitrostjo brzovjaka bližal, tovarnice so trg predrugečile in srednji naš stan je zamaknjeno ta čuda gledal in videč uborno svojo domovino, majhen proti drugim narodom, jel je pred tem zlatim teletom tujine poklekatvati in molitev njegova glasila se je odslej: sveta tujina, prokleta uboga domačija.

Seveda ta naš človek srednjega stanu se je in se bo še več tega tujega bleska naveličal, navadil se ga je uže in zdaj in v prihodnje še več, vstaja mu domotožje v prsih; on včasih ven pogleda v prekrasno goró, v ljubo ravan slovenske svoje domačije, v prijazno, pošteno oko pogleduje svojega rojaka — kmeta in ko vidi, da naša učeča se mladež z Dunaja, iz Gradca iz visokih sol domov prihaja s toplo ljubeznijo do lepe svoje slov. domovine, in ko sliši, da ta mladež navdušeno popeva: „ali je lepa ta tujina, lepša kakor dom tvoj nij“ in ko vedno več bere, da je tega slovanskega plemena dosti milijonov, začenja biti pošten domačin in nemara mu tu in tam vstaja ponos, ki mu pravi: veliki ste sosedi, bogati,—hočem tudi jaz bogat postati in to kot Slovan. Ta proces je uže zapaziti pri nas; naši renegati n. pr. v Ljubljani se uže sramujejo javno izpovedati, da so Nemci, — kar so v prvej norosti brez vsega premisleka povedali, oni uže pravijo, da so slovenski narodnjaki, samo da hočejo po drugej obliki, kakor mi, narod spraviti do omike; tudi se po naših mestih in trgih ne godrnja več, če se slovenski govori, popeva; da, vidi se uže, da naš mestjan, ki uže tujega ošabnega kolonista po strani pogleduje, proti temu tujcu, kojemu nij to slov. petje nemara všeč pa se mu zabavlja ukvarja, tujca prav trdo zavrača, češ, mi smo tu doma in kdo nam zamore prepovedati slovensko govorico, slov. petje na domačej zemlji? Poštenejši časi hojevajo pri nas na Slovenskem izza gor, ali sedaj vidimo samo še majhen zarjo lepega dne, ko bo tudi naš srednji stan v domačej hiši, delujoč v blagor te slovanske domačije—in slabo nam se je položje. Nar slabše pa je stalo nam prednjim stražam na Adriji, v slov. Štajerju ter na Koroškem. Nam je boj s tujim močnejšim elementom oko v oko in svesti smo si tega že davno bili.

Če našo zgodovino zadnjih 20—30 let pregledamo, vidimo da je v teh prednjih stražah političen naš

boj včasih velike valove poganjal. Spominjam tu, kako so na Štajarskem Metelki, Danjki tiho drva vkup našali, kako je škof Slomšek gromade zanetil in kako so ti kresovi potem svetili slov. taboritom za časa mladega, ženjalnega boritelja Tomšiča in drugod doli na Goriškem Lavrič in oprezen njegov boj in na Koroškem Janežič, Einspieler in drugi. V prednjih teh stražah videti je nepristranskemu tujcu, kako krčevito se naše ljudstvo bori za svoj obstanek. Tu se lahko vidi, kako to ubogo slov. ljudstvo zapuščeno, samo se bori proti mogočnim, omikanima nasprotnikom; tu se je lahko videlo, kako zamore bliše tujine ljudi majhnega naroda oslepiti, ker, kar nam nobena narodna zgodovina ne javi, našlo se je pri nas; pri nas je veliko ljudij srednjega „omikanega“ stanu pljuvalo na domačine ter delalo za tujino. Za slov. šolo, za slov. uradnike, to je za „biti ali nebiti“ bil se je boj in se bije prav resnobno na periferijah teh in, hvata osodi, pokazal je ta boj, da Slovenci nismo povsem hlapčevsko ljudstvo, da nismo ljudstvo, iz katerega se iz vsega robovi režejo. Pravo izobraženstvo slovensko in kmet naš je najslabši les za to.

In reči smemo, da je domoljubje v teh prednjih stražah do slednjega časa lepo plamtelo in posebno odlikoval se je v tem Slovenec na obalah Adrije.

Najslabše stalo pa mej temi avantgardami Slovenstva imajo straže proti Nemstvu. Nemeec je nevaren človek, on dosledno hodi svojo pot v naše dežele in če ga desetkrat ven vržeš, 20krat ti zopet notri pride. On se za Boga ne uči našega jezika, on diklja svojeja. Italjan tega vsega nij. Vsplamti, ali njegov ogenj je bolj slamaat, hitro zažari, pa hitro ugasne. On se tudi mej Slovenci slovenščine uči. Potem Italijan nij toliko izobražen, da bi kakor Nemeec pri nas večja podjetja vzel v svoje roke ter tako gmotno Slovenca odvisnega storil. Zraven ima Slovenec nekovo antipatijo proti Italjanu, katero je seboj vzel iz časov, ko je v Veneciji kot posadni vojak bil do krvavega črten. Nemeec v naših krajih nij tako grozna oseba, ker očetje naši in očaki so ga vsak čas videli v grajščini, kjer ga zdaj tudi videti mislijo, ki, akoravno po večjem naš rojak, nemški uraduje, uradovati mora. In tu je Slovenec v najožji dotiki z Nemcem, ravno je polje, kjer mejita. Slovenca od Italjana morje loči in tu nij tako hitre vožnje. Gornji Štajar kupuje pri štaj. Slovencu vino, žito in včasih tudi živino, akoravno ima slednjič lepšo doma in tu prihaja naš rojak vedno v dotiko z Nemcem. In na slov. Štajerju je dosti trgov, mest, železnic, rudokopov, toplic — dosti Nemcev hojeva tu okolo vsako leto. In tako in še huje na Koroškem. Hud je Slovencu stališ na slov. Štajarskem in če tukaj Slovenec včasih se spodtakne, če opesa, lahko je to mogoče. Tu na slov. Štajerju, posebno v ravnini, kjer ima raznarodenje Slovenstva prostejo pot, je naselitev Nemcev lažja in o slabih letinah vidimo, kako si Nemeec po poti eksekutivne dražbe posestva v našej deželi nakupuje. Naš štajerski Slovenec ima dobro zemljo; o dobrih letinah ima vina, žita itd. itd. dosti, bolj bogato živi, vozari se rad in če so slabi časi izposojuje si denarjev, kar prelahko dobi, ker ima lepo posestvo. Ta mož ravnine tedaj nij tisti goriški človek, ki s kosom polente 6 ur v Trst sadje na prodaj nosi, nij tako trden jez proti Nemstvu, se ga rajši kaj prime. Gozda, hriba sin je pa žiljav, močan, kakor njegova raševina; ali s poljancem aže nij, vsaj v ožjej dotiki z Nemcem ono storiti, kakor z gorjancem.

V tacih razmerah tedaj slovensko domoljubje nema lahkega stala proti Nemstvu. Zmaga je danes tu, jutri na onej strani. Ali to nij drugače mogoče. Dobro, da se sploh kaj stori ter ponemčevanju polena pod noge mečejo. Močnejša žival tu upljiva na manjšo, slabšo in dobro je, da se ta kako uže brani. Izgubeča sicer polagoma ljudij, ali ne v velikej meri. Dokler še to tako naprej pojde, bode v Mariboru se še kak slovenski glas čul in to še bo dolgo trajalo; pridejo pa časi, ko bode slov. kmet, vsaj kar ga je iz ravnine nad Mariborom, v mestu tudi nemški govoril, kar se uže zdaj tu pa tam sliši in tedaj bo znamenje to, da so se slov. avantgarde malo nazaj potegnile. Pri-

šla bo ta doba,—kdaj, to je nekaj v naši moči. Čem opreznější bode Slovenec na meji, tem več časa bo ponemčenje trajalo in za vsako ped zemlje bo vojska.

Vam goriškim in tržaškim slov. prednjim stražam nij tako hudo, vam nij treba misliti toliko na to, da je sovražnik blizo in smrt tudi; vašega sovražnika loči morje in čez morje mora dolgo veslati, vtrudi mej potjo. Viz veseljem v boj hodite, ker vi mislite in smete morebiti računati, da se ohranite kot Jugoslovani, strazarji na Koroškem in Štajerju imajo skoraj le misliti, da sovražnika dolgo mudijo ter mu jarke delajo in overe, da se mej tem časom Kranjska in Hrvatska glavna vojska dobro uredite, koje avantgarde na najnevarniših mestih se Slovenci v Gorotanu in Štajerju in tako življenje ne kaže dosti veselih barv.

S—c.

Poročila iz Bosne.

Uradna „Wiener Abendpost“ poroča: Po „poročilih od 13. armadnega zbora je glavna kolona prišla, premagavši veliko težavnosti, v dolino reke Bosne. Prebivalstvo je v obsedenih krajih v obče, zaradi taktnege postopanja naših vojska pridobljeno, posebno posestniki, ker ima uporno gibanje v Sarajevu odkrit komunističen značaj.

Dne 1. avgusta je poslal poveljnik Filipović iz Derventa generalštabnega stotnika Milinkovića z jedno eskadrono 7. husarskega polka na rekonosciranje v dolino reke Bosne, da bi dobil poročila, kakova so valed nevihte razdrta pota in komunikacije, da bi v vaseh, skozi katere pride, razdelil proklamacije na bosensko prebivalstvo, pripravil na vmarširanje cesarskih vojsk, in v Doboji, Maglaji in Žepčah ogledal, ali se da tamkaj dobiti za obskrbo avstrijske vojske.

Milinković je 1. t. m. prišel v Doboj, 2. avgusta v Maglaj, povsod na videz prijazno sprejet. V Maglaju so izjavili kajmakami, mezzliji in najveljavnejši prebivalci svojo brezpogojno podvrženje, in so obljubili mir in pokoj ohraniti; dalje so obetali precej mnogo živezne obskrbe.

Milinković je pa zvedel, da je v Žepčah organizirana turška vstaja zoper Avstrije, katera namerava zapreti sotesko proti avstrijskemu nadaljnemu maršu. Zato je marširal naprej proti Žepčam. Pri vohu v Žepče so bili njegovi vojski sprejeti s streljanjem iz pušk. Zarad tega so huzarji s konj razséli in so se formirali za boj s puškami. Ali ko je Milinković videl, da nij mogoče prodreti, marširal je na Maglaj nazaj. Pa Maglajski prebivalci, prej tako prijazni, so bili mej tem zapri cesto mej hišami in so iz hiš in od obeh bregov reke hudo križem streljali na husarsko eskadrono.

Maglaj leži v ozkej soteski v dolini na desnem bregu reke Bosne in stanujejo v njem večidel Turki. Zanimarjeno utrjeni grad gospodstvuje nad dolinskim potom. Strmo obhribe je zadrževalo gibanje naše vojske na cesti, ki drži tikoma ob reki Bosni. Husarska eskadrona je morala torej skózi sotesko, ki je bila od turških oborožencev zasedena, v hitrem hodu iti, pri katerej priliki je, kakor se za gotovo vé, sedemdeset huzarjev padlo. Ostanki eskadrona z Milinkovićem in ritmajstrom Paczono, katerima vsacemu sta bila po dva konja pod sedlom ustreljena, prišli so nepodeni do avstrijskih prvih vojsk, ki so bile na Uzori razpostavljene. Filipović je imel denes na Maglaj marširati, da upor zdrobi in kraj zasedo.

Sedma in dvajseta vojna divizija nijste dozdaj našli nikjer upora in naprej marširati.

Na potu v Mostar je trčila prva straža 18. vojne divizije na 500 turških ustašev, kateri so bili v močnih pozicijah in so živo streljali na našo vojsko. Po kratkem boji, ki ga je bojeval 7. lovski bataljon (sami naši Slovenci Ur.) in en bataljon 27. infanterijskega polka z jedno gorsko baterijo, ubegnili so nasprotniki v Mostar. Od 7. lovkega bataljona so 4 moje ranjeni, nasprotniki ima-

je več mrtvih. V naše roke je palo 33 ujetnikov, 1 zastava, 100 pušk, več municije in 3 konji. Feldmaršal-lejtenant Jovanović maršira dalje proti Mostaru. Pozneje poročila javljajo:

Naši so, iz Hercegovine prodirajoči, vzeli 5. avgusta popoldne ob šestih glavno mesto Hercegovine, Mostar, brez upora in so bili slovesno prejeti. Po tem tacem so turški uporniki iz Mostara pobegnili, ali se udali.

Iz Sarajeva se v Mostar poroča, da je tam glavni turški uporni vodja, Hadžji Loja, bogat beg in agitator, poslanec na prvem turškem parlamentu v Carigradu, vse druge postave odpravil, in samo turški koran kot veljavno postavo obdržal. Valed tega vlada velik strah med tamošnjimi kristijani.

Uradna dunajska „Wiener Abendpost“ poroča dalje 6. avgusta iz zgoraj Bosne telegram poveljništva 20. vojne divizije, da je 5. avg. bilo četrto vstajno poskušanje Turkov v Gračanici zatrto. Jeden nadlejtentant in štirje mažeje so ranjeni bili. Med ujetimi Turki je 13 ranjenih, število mrtvih je pa še neznan.

Dalje poroča „Abendpost“ po vestih od 13. vojne komanda od 5. avg., da je bila prva naša vojska, marširajoča od Doboja, napadena pri Kosni, tam kjer se reka Bosna močno zavije, se streljanjem turških pušk; ali naša vojska je obsla mohamedanske vstaše na levem krilu in jih vrgla po 2½ urnem boji proti Kosni nazaj. Izgube smo imeli 2 moža mrtva, en lejtentant in 8 mož ranjenih. Turških vstašev je bilo baje 1500 mož. Naši vojaki — pravi „Abpost.“ — so se držali elavevredno. Da si je dež lil, nadaljeval se je marš proti Maglaju.

Glej novejšje vesti na zadnji strani!

Dopisi.

V Gorici 8. avgusta. „Nulla dies sine linea“ v kroniki primorske—protiavstrijskih demonstracij; vsak dan kaj novega, kaj pikantnega, samo da so bili do zdaj „italianissimi“ aktivni, in vlada pasivna, zdaj so se pa stvari kar naenkrat preobrnilo: postali so demonstranti pasivni, vladna oblast pa je začela aktivno postopati.—V nedeljo 3. t. m. zvečer je kar zašumelo po vsem mestu: imajo jih predrzne rogovileže, ki so italijanske trikolore razvešali, imajo jih trositelje revolucionarnih plakatov, mreže tako-zvanega „comitato d'azione“ so se raztrgale i.t.d.—In v resnici so isti večer zaprli lastnika tukajšnje tiskarne „Tipografia nazionale“, Antona Tabaja, potem mlajšega sina dobroglasne trgovske hiše Mulitsch-eva in sleđnjit necega trgovskega agenta Erjaviza, — pozneje so menda še tri ali štiri druge individue v hľad deli. Prvi ni nov naroden mučenik, in dasi mu avstrijski kruh prav dobro diši — ker živi posebno v novejšem času kot stabilni mojster večinoma od erarskih podjetij — je bil vendar uže za blaženo Italijo v kajhi in začasa avstrijsko-italijanske vojne v Temešvaru interniran. Njemu so celo hišo od vrha do tal preiskali; — s kakim uspehom, ne vemo; vendar pa sodimo, da je moral biti uže dobro opravičen sum, predno ga je dala oblast z žendariji vjeti in v zapor gnati. Druga dva sta „homines novi“ na političnem polji; goriška zgodovina še ne pozna posebnih zanimivosti o njunem javnem življenji in jih menda tudi ne bo nigdar poznala. Pri vsem tem pa sta mučenika za „Italia irredenta“ iz katere najstarejših družin izhajata, kakor prav jasno spričujeta družinska nja imena, kajti Koroško in Trnovsko sta nekda tudi dopolnjujoča dela Antonini-Fabrisove Italije.

Gorica je zdaj strašansko mrtva — tako nekako, kakor bi vselej bila, ako bi se spolbile iskrene želje onih patrijotov, kateri bi jo radi s pridruženjem k Italiji na smrt obsodili. Vse gostilne so opoludne in zvečer skoro prazne — ni vojakov ni učiteljev, ni dijakov; natakarnjem in natakarnicam se zeha v praznih prostorih, gostilničarji pa v svojej otožnosti preklinjajo bosensko okupacijo. — Kak razloček mej našim vojaštvom in italijanskim; naši pusté ves denar, kamor pridejo in mnogokrat jim ga še zmanjka; pa poglejte v Videm n. pr. na dan „festa dello statuto“, ko vse mrgoli vojakov pri paradah in na ulicah: — v krčmah in v kavarnah ne vidite niti sence oficirske sablje. Italijanski vojak je varčev do skoposti, od svoje male plače še kaj prihrani in pošilja domov. Naši časniki so obilnejši plačeni, — pa so kavalirji in skrbé, da pride denar v javni promet. Za to pa se zdaj toži našim goriškim krčmarjem in kavarnarjem — po svitlih gumbah. — Tudi stanovanj je zdaj v Gorici prav mnogo praznih, slišimo, da kacic 400. Hišni gospodarji se tudi „gremajo“ zaradi tega, ker prazna stanovanja pa obilni hišni davki sta dva ekstrema, ki ne pride-ta nigdar skupaj. Tudi tu niso protiavstrijske demonstracije brez upliva; kajti tujec, zlasti slaboten rekonvalecent ali priletan-penzionist se ne zadovoljuje s čistim zrakem, lepo okolico, z novo kopeljo in krasnim mestnim vrtem; on hoče pred vsem mirno živeti in posebno tega nikakor ne more trpeti, da se mu dražijo rahle avstrijske čutnice z revolucionarnimi plakati, s ital. tribojnicami, ali celo s — bombami.

V tem oziru je avstrijski penzionist strašno občutljiv — in zato obrne rajše avstrijski Nizzi hrbet, nego bi imel tu nervozen postati.

Iz Ajdovščine, 6. avgusta. (Izv. dop.) Zadolje predrzne demonstracije nekih goriških „italianissimov“ na Primorskem so vzbudile povsod veliko nevoljo, posebno pa tam, kjer se ljudstvo bolj zaveda svoje narodnosti. Tudi mej prebivalstvom našega okraja se je ta nevolja močno razširila, ker ono nič neče vedeti in nič slišati o italijanstvu naše dežele, kakoršno proglašajo goriški nemirneži med svet. Vipavci hočejo Slovenci, pa tudi Avstrijci biti in ostati ter to tudi pri vsaki mogoči priliki dejansko pokazati. Za cesarjev rojstni dan se pripravljajo letos po vseh naših občinah nenavadne slovesnosti. Kresovi po višavah, streljanje in zvonjenje na večer 17. t. m. naj bo daleč čez mejo sosedne države širilo ponosno vest, da biva tu svoji domovini in svojemu vladarju zvesto vdan narod — katerega ne omaja v podedovanih čutih nobena sila.

V Ajdovščini imamo „Edinost“, pa nemamo prave edinosti. Društvo se je sicer pod vodstvom iskrenega predsednika dr. K. — ki nas je žalibog, pokoren svoji vojaški dolžnosti, a upamo le začasno — zapustil, — prav močno ojačilo; a da bi nekateri, ki se zdaj wenda najbolj zaradi osebnih ozirov še kujejo ter na strani držé, hoteli, bila bi „Edinost“ pravi izraz prijetnih socialnih razmer. Razumem, da se vsak ne more enako vneti za narodno stvar, ali za katero drugo idejo; — vendar pa potrebuje v malem kraju vsak, kdor ni poseben čudež, društva, sicer mora zevati za dolgim časom. Nu, pri nas v Ajdovščini smo vsi, če ne sinovi enega naroda, pa gotovo udje skupne velike domovine Avstrije in kot taki ni, da bi se morali v enem kraju naseljeni drug drugzega ogibati: vipavsko dolino imenujejo r a j; zakaj bi si neki mi v raju pekel ustvarjali?

18. t. m. napravi društvo „Edinost“ slovesen banket o priliki cesarjevega rojstva; do zdaj je uže zagotovljeno dostojno število deležnikov. Ali bi ne bila to prelepa prilika, pri kateri bi nas vzvišen namen lahko zopet vse združil pod eno streho?

Najhujši nasledek mobilizacije je pri nas ta, da smo zgubili našega vrliga zdravnika dr. Kenda, kar moramo tem bolj obžalovati, ker se nekdo, ki se žalibog tudi vkvarja z lečenjem bolnega človešta, — ne iznajde dobro v novi meri in vteži, kakor se je te dni sam izrazil, ko je bil s premočno dozo opija neko gospo kmalo za vselej ozdravil. Zdaj je tudi mnogo bolnih otrok v Ajdovščini in ubogi starši ne vedó kaj početi, ker ni zdravnika. Bog nas varuj kake epidemije! — Vojaki imajo pri vsaki kompaniji zdravnika, da pogleda če šolen žulje dela, — okraju s 15 tisoč prebivalci pa niti enega ne privoščijo. Zalostno!

Iz Kamnika 4. avgusta. (Izv. dop.) [Tudi naše mestice se sme ponašati z nekaterimi možmi iz svoje-ga starešinstva, katerim včasih k.ka. blažēja misel v možgane šine, kakor ravno misel o redenji trebuha, kar se jim je sicer moralo mnogokrat že očitati—pravim, kaka blažēja misel in ta je, da vržejo iz nje en pogled tudi na občni blagor in sežejo v ta namen v žep—mestne denarnice ter prinesejo med dvema prstoma iz nje, kar ravno naj bi se streslo za občno korist.—Tako na primer smo pred dvema leti z veseljem slišali novico iz ust našega renegatstva, da misli osnovati v našem mesteci nam novo „požarno stražo“. Kaj blaga misel to, zares, in gojili smo upanje, da, ker se je tudi v ta namen z vsó energijo postopalo, obrodí to prizadevanje tudi sad, ki vtegne povsem opravičiti novo podjetje.—Toda žalibože se pri nas navadno godi, da vsaka taka in enaka dobra misel, ktera se porodi v možganih naših veljakov iz starešinstva, le gori, dokler je ravno gola misel, embrijo, a ko bi se imela dejansko razviti—vgasne!—Tako n. pr. o boljši razsvetljavi mestnih ulic, novem tlaku, kateri naj bi zaslužil, da bi hodili po njem tudi ljudje, ne samo kozé — ob organizaciji mestne godbe itd. itd. Tako je tudi s „požarno stražo“. Dočakali smo sicer res, da je društvo postalo; od začetka se je vršilo vse s pravim podzretnim ognjem: nabralo se je lepo številec društvenikov (slehnri je hotel biti ud novega društva) in v kratkem smo videli lep prizor uniformirane straže poleg lepega novega gasilnega orodija ter smo si tekoj mislili: naša straža zamore biti kos še tolikemu požaru. — A zmotili smo se; že pri prvem požaru na Vrhpoljih smo se prepričali, da smo se zmotili, ko smo hoteli hvaliti naš gasilni kor.

Posebno pa, kar me navaja pisati te vrstice v cenjeni list „Sočo“, je kuriozum, katerega nam je darovalo društvo 19. min. meseca. Omenjeni dan zasvitetel je ugonobni plam na posestvu gospoda viteza pl. Schneid-a; zgorelo je bilo že 8 bran stoga polnih žita in zgorel je bil celoma stog in ogenj bi se bil razširil še na bližnjo poslopje in včinil neizrečene škode; ko bi ne bilo zahvaliti se pozornosti oskrbnika in sinu, ki sta pretrgala ogenj, da se ni razširil naprej in tako zavarovala dalje škode; kajti požarne straže, ktera bi o tacem slučaju morala gotovo biti na svojem mestu ni bilo ne duha ne sluha. Gospod pl. Schneid

misle, da je storila požarna straža svojo dolžnost, poslal je županstvu 3 cekine s pohvalo vred, kar naj bi se razdelilo mej osebstvo društva,—ali, da gospod župan opaviči o tem obziru svoje in osebstvo straže,—poslal je g. vitezu, ali moral poslati, zlate s pohvalo nazaj! Kako bi bili, postavim, zlati dobrodošli, ko bi bilo društvo zvesto svojemu poklicu!—Tako in enako se godi sploh pri naši pož. straži; ali se niti ne prikaže pri požaru, ali pa leno prikobaca, ko je že prepozno in če se ne potrudijo drugi odvrniti nevarnost—ji ostane pepel! Društvo je tudi že za mnogo reducirano, ker udje radi lenobe in mlačnosti vodje drug za drugim odcepajo in ako pojde tako naprej, bo „za glavo tudi kmalo rep zgubilo“. Zato bi bilo želeti, rečem za zdaj in vselej, da bi se temu v okom prišlo s tem, da bi ali ta vodja slekel staro mlačnost, ali da si priskrbimo novega gorečnejšega vodjo, ki bi po vsem vvel več življenja v stvar, da nam ne bodo tudi v tem oziru očitali: „Kamnik, zaspan.“

En „purgar“.

Politični pregled.

Naš cesar je prišel 6. t. m. sè svojim sinom v česke Toplice pozdravljati nemškega cesarja Viljelma, ki se tam uže več dni mudi.

Cesarjevič Rudolf je zdaj na Českem in ostane tam dalj časa. Prebivalstvo ga je povsod z navdušenim veseljem sprejelo in posebno zlata Praga mu je napravila sijajne slovesnosti. 2. t. m. ga je pozdravilo duhovenstvo s kardinalom Schwarzenbergom na čelu; dalje se mu je poklonilo plemstvo brez razločka strank in potem deželni odbor. — Čehom se cesarjevič nekda posebno s tem prikupuje, ker prav dobro česki govori. Mogoče, da pomenja cesarjevičev pohod bližnji prevrat v avstrijski notranji politiki, — kajti Čehi so vsakakor velevažen faktor v našem državnem organizmu in najvišji hiši ne more biti prav, da se odtezajo konstitucionalnemu sodelovanju. Sicer so se uže Čehi sami začeli ogrevati za aktivno politiko in ne bo treba drugzega, nego da jim vlada z novim, trdnim programom naproti pride — pa jih bomo videli zopet v državnem zboru sedeti pogumne zagovornike narodnih svojih — in nadejamo se — tudi sploh slovanskih pravic.

Nove volitve za česki deželni zbor začnejo v kmetskih občinah 19. septembra, 23. pa bodo z volitvijo v velikem posestvu končane, — precej drug dan, 24. septembra, se snide deželni zbor.

Na Ogerskem bodo volitve skoro končane, — volitve, katere se po vsej pravici imenujejo boji, kajti ljudska strast je skoro na vseh voliščih vskipela do verhunca. Ministerski predsednik Tisza je pri volitvah padel v svojem rojstnem kraju, Debreczinu, kder je bil do zdaj od leta 1860 še vsakrat voljen. Večino proti njemu je dobil Ernest Symony. V Debreczinu so vsi trije volilni okraji volili skrajne levičnjake ali Košutovce. To je za Tiszo hud udarec, ker se je pred volitvijo izjavil, da ne prevzame nikjer drugod volitve, nego v svojem rojstnem kraju. Zdaj mu pa mora vendar po godu biti, da so ga drugod volili. Na Reki je namreč zmagala — kakor po navadi — madjaronska stranka, počastivši ministra Tiszo sè svojim mandatom. Voljen pa je še v dveh drugih krajih.

Na Hrvaškem so tudi uže začele volitve za ogerski zbor. V Sisku in Belovaru sta bila enoglasno voljena kandidata vladne narodne stranke, Kotur in ban Mazuranič. V tem zmislu se bodo menda volitve nadaljevale, ker je hrvaška opozicija preslabo organizovana, nego bi se mogla znatnih uspehov nadejati.

Vseh ogerskih volitev je do zdaj znanih 347, mej temi je 219 vladnih, 68 zjedinjene opozicije, 47 skrajnih levičnjakov, 12 divjakov (brez stranke) in 11 ožjih volitev.

Na Italijanskem še niso ponehale agitacije zoper Avstrijo. Stari sanjač Garibaldi je pisal uredniku „Capitale“ pismo, v katerem pozivlja naj se po vseh mestih napravljajo strelne vaje, ker bode kmalo treba namesto besede puško prijeti.

Po smrti kardinala Franchi-ja je imenovan za državnega tajnika v Vatikanu kardinal Nina, ki je bil nekda prednik prvi prija-

telj ter bo v njegovem duhu dalje tajnikoval in ničesar spremenil v pomirovalni zvanjji politiki — posebno gledé Nemčije ne.

Nemčija hoče mir skleniti s katoliškim Rimom. Bismark se pogaja v Kissingenu s papeževim pooblaščencom nuncijem v Monakovem, msgr. Masellam o pomirjenji prusko-nemške vlade s katoliško cerkvijo in stranko. Ponovljeni napadna cesarja Wiljema je vzbudil strahove, katere treba panati, da se ne vtelesijo; socijalni demokrati rasejo in se množe kakor gobe iz tal, zato se mora „Kulturkampf“ popustiti in s pomočjo katoličanov socijalizem zatreti. Tako računata stara lisica; a kedo jej verjame?

V ru'skih vojaških krogih se govori, da bode Rusija delala železnico od Galaca naravnost čez Akerman v Odeso, potem v Belgrad in Ismajl.

Angleško glavno mesto London je ministar Beaconsfielda in Salisbury-ja imenovalo za častna meščana. Na banketu pri lordmayorji je Beaconsfield v svojem govoru prorokoval, da bode mir dolgo trajal, ker je kongres vsem velevladnim dobiček prinesel. — O Avstriji, pravi, da je dobila važno provincijo, ki bode v nje lasti zabranila ono panslavistično organizacijo in zaroto, ki je uže toliko zlega storila. Čujte no starega poetastra!

Živinorejcem in sirarjem!

V hlevu je še zaslonba kmetovalcu, živina mu daja še kak dobiček, s katerim more poravnati mnogobrojne stroške. To je sprevidelo naše kmetijsko društvo ter je pred 4 leti poklicalo v deželo umnega sirarskega učitelja, kterega je plačavalo iz podpor, ki so mu dohajale od vis. kmetijskega ministerstva. Toda ministerstvo je v novembru p. l. objavilo, da namerava ustaviti podporo za prospeh sirarstva, nadejaje se, da so se živinorejci in planšarji uže poprijeli zlatih, prekristnih nauk umnega sirarja. Naše društvo prepričano, da bi dobro pričeto, pa ne še dogotovljeno delo moglo silno škodo trpeti, obrnilo se je takoj do vis. vlade prošnja, naj bi saj še pet let blagovolila srečno podvzetje podpirati, in po dogovoru s kranjsko kmetijsko družbo se je posrečilo prepričati ministerstvo, da je za tekoče leto 1000 gold. podelilo za vzdrževanje popotnega sirarskega učitelja gosp. Hitz; goriški deželni odbor pa je blagodušno dovolil 200 gold. podpore v ta namen, katero podporo hoče še celih 5 let dajati v povzdigo sirarstva. Z gosp. Hitzem sklenili ste obe kmetijski družbi, goriška in kranjska, pogodbo, iz ktere podamo našim sirarjem in gospodarjem glavniše točke, da bodo vedeli ravnati se in porabiti v njih korist namenjeno podvzetje.

Gospod Hitz, uže dobroznani učeni sirar iz Svajce, ima nalog kot popotni učitelj obhajevati Goriško in Kranjsko ter pospeševati sirarstvo in mlekarstvo s tem, da podučuje sirarje praktično in da jim kolikor je mogoče razlaga tudi teorijo umnega mlekarstva: kako se napravljata tolsti, poltolsti, suhi sir, maslo; kako se preiskuje mleko gledé masla i. d.; kako se vreduje in vodi priproste sirarsko knjigovodstvo itd.

Poseben nalog mu je z dobrim svetom podpirati načelnike sirarskih družeb pri osnovi in vredbi novih in pri vzdrževanju uže obstoječih mlekarških društev. On jim nareja načrte za mlekaršnice, za živinske hleve, on jim svetuje in pomaga prodajati blago, sir in maslo.

Sirarski učitelj bo o dobri planinske paške obiskoval vse sirarske družbe in planine, na kterih se več živine pase in sir izdeluje.

Enako bo vsikdar pripravljen vstrezati pozivu ktere koli občine v imenovanih deželah, ter obiskati dotičen kraj in z dobrim svetom pripomoči, da se ustanovi nova družba.

Gospodarji! nikar ne prezirajte prilike, ki se vam ponuja. Le v umnišem izdelovanji svojih pridelkov sploh zamoremo tekmovati z drugimi deželami, ker uže tako nas tare silna revščina. Kedo bi še mogel tajiti, da ni umno izdelovanje sira po polubinskih planinah privedlo marsikter stotak več za sirarski izdelek, kakor smo v „Gosp. listu“ uže večkrat iz uradnih poročil mogli posneti in se prepričati. Ali ni žalostno, da v našo deželo pošiljajo švicarski sirarji za kupčijo potrebni sir, ki se drago plačuje, ko imamo doma po Tolminskem krasne planine, ki dajejo živini sladko krmo. G. Hitz sam trdi, da moremo v naših tolminskih krajih izdelovati sir, ki gledé dobrote lahko prav izvrstno tekmuje sé slovečim švicarskim „Ementhalerjem“. Pustimo enkrat stare predsodke, držimo se sicer vsega starega pa dobrega; pa kar najdemo, da je pravo, boljše, izrabimo v svojo korist. Saj so vsi narodi le tako napredovali, da so se učili, od drugih, opazovaje jih in kar so pri njih našli praktičnega, vvedli so v svoje kraje ter si tako zagotovili konkorencijo, brez ktere bi bili morali propasti. Oni pa,

ki se držé le starega še tako nespametnega kopita, pešajo, njih blagostanje hira, revščina se širi, kakor žalibog, dandanes tudi v naši domovini prebridko čutimo. Kaj je pač pomagalo Francozom, da so tako bogati, dasi so vsled vojske toliko zgubili ter so morali na tisoče milijonov vojnih stroškov plačati? Omika, praktična misel, pogum za podvzetja, skrb za tekmovanje, je, kar moremo podati v odgovor. Oni so danes gospodarji cele svetovne kupčije z vinom, oni narekavajo cene, oni so, ki uživajo zaupanje, kredit, ki imajo po celem svetu svoje kupce, kterim pa res umejo postreči z vinom. Francozi ne pošiljajo enacega vina v južne, kakor v severne kraje, oni so razpošiljali umne agente po svetu in ti so imeli nalog, ne le nabirati kupcev za vino, ampak morali so tudi opazovati in študirati, kakošna vina najbolj dopadajo v tem, kakošna v drugem kraju. Le tako so postali gospodarji v vinski mednarodni kupčiji. In mi? Naše vino potuje malokdaj čez meje naše ožje domovine, čeravno bi zamogli saj tako dobro, če ne še boljše vino pridelovati in izvaževati kakor Francozi.

Enaka je v sirarstvu. Marljivi švicarji gospodujejo v Evropi nad kupčijo s sirom in maslom. Zakaj? ker umejo izdelovati tak sir, kakoršnega ljubi svet. Ako bi zamogli mi doma ves naš sir prodati, pa tudi po res visoki ceni, tako, da bi mleko prav tako mogli izkoristiti, kakor ko bi iz njega izdelovali žlahni Ementhalski sir, bi bil prvi, ki bi rekel: nikar ne poslušajmo onih, ki nas učé po novi „modi“ izdelovati sir, držimo se stare domače šege itd.

Pa ni tako; nasprotno za vsak cent sira, kterega pridelujemo po umnih vodilih, moremo dobiti do 10 gl. več. Kedo pač more obotavljati se, kedo si je samemu sebi toliko sovražen, da bi to bolje, o kterem ima priliko prepričati se, zanemarjal in se držal le stare šege, stare zgube? Planšarji, prijatelji vsakega zdravega in našemu narodu koristnega napredka, pozivljamo vas, da delate na to, da bo popotni učitelj sirarstva g. Hitz prav veliko dela, kar bo njega veselilo, kmetijski družbam pa vnelo radost in pogum, da bodo priskrbele obilne podpore tudi za druge, do sedaj zelo zanemarjene stroke domačega gospodarstva.

Le s tem, da zboljšamo naše gospodarstvo, si moremo v tako težavnem času pomagati do boljšega.

Pomislimo le, koliko masla izvažujejo gospodarji iz Holsteina in Meklenburškega vsako leto v Trst in od tod naprej čez morje v južne dežele. In mi pa imamo maslo, katero se le doma porabi, pa nam tudi le malo dobička donša. Gospodinjje le potrudite se v Polubin in poglejte od gosp. sirarja izdelano maslo, katero imenuje Milaneško, in prepričan sem, da vam bo jako všeč in da bodeste radostno posnemale zlati nauk popotnega mlekarškega učitelja. Ko bode gosp. Hitz napovedal javen poduk, pridite gospodarji poslušati ga in naučite se od njega izdelovati sir; pa tudi gospodinjje ne opustite takih prilik, ker tudi vam bo ta popotni učitelj marsiktero dobro, pa tudi prepotrebno besedo povedal.

Povše.

Razne vesti.

„Sluge narodom“ je bil naslov članku, zaradi kterega je zapála zadnja številka našega lista konfiskaciji. Zoper konfiskacijo bi bilo zastoj ugovarjati: da bi tudi navéli dokaze, da je resnično in da se v jema z dejanskimi razmerami, kar članek obsega — konfiskacija bi skoro gotovo vendar obveljala — in da bi se tudi ovrгла, kaj dosežemo s tem? edino to, da smemo zaplenjeni članek po preteku nekaterih tednov zopet tiskati. Škoda in zamuda se ne povrne ni nam, ni naročnikom. Objektivna ravnanja je pač lepa zadržba v državi, katera je v svojih temeljnih postavah proglasila tiskovno svobodo!

Enakopravnost. Tožili smo uže večkrat v „Soči“, kako se v vseh naših c. k. uradih prezira postavno zagotovljena narodna enakopravnost. V Gorici se odlikuje v tem oziru c. k. okrajno glavarstvo, katero ima z izključljivo slovenskimi občini nam opraviti — pa skoro brez izjeme nemško dopisuje, naj je predmet dekretov, okrožnic in podukov še tako važen in nujen — in naj se županom še tolika odgovornost za točno izpolnitev nalaga; c. k. okrajna in okrožna sodnija tudi ne zaostajata v tem oziru; v teh uradih je poslovni jezik italijanski, dasi je velika večina strank slovenskih; kako se vrše kazenske obravnave sé slovenskimi strankami, o tem smo uže prilično govorili — in da so obravnave pred porotniki italijanske, pa da mora pri slovenskih strankah tolmač posredovati — o tej neprilichnosti smo tudi uže v preteklih letih svoje opazke naredili, — seveda brez uspeha, — kakor sploh slovensko časopisje zastoj čas trati z razpravami o enakopravnosti in so do zdaj celó interpellacije naših deželnih in državnih poslancev v tem oziru glas upijočega v puščavi. Pa kaj hočete lepšega dokaza, kako se pri nas enakopravnost spoštuje, nego je oni, ki nam ga sam gosp. državni pravdnik v roke sili? Da je naš list zagovornik narodnih pravic slovenskega prebivalstva naše dežele, to ve cela dežela, to ve prav dobro tudi gospod državni pravdnik sam; da je tedaj

urednik našega lista slovenska stranka „par excellencem“ to mu mora biti enako dobro znano, kakor je nam znano, da mora biti državni pravdnik strogo izvrševatelj postaj in tedaj tudi §. 19 drž. osnovnih postav in kakor nam je znano, da bi to tudi gledé Slovencev lahko bil, ker mu gladko teče slovensčina, sicer bi niti ne mogel presojati in konfiskovati naših člankov. Če gospod državni pravdnik pri vsem tem našem uredniku z italijanskimi dekreti naznanja konfiskacije, kakor je to gledé zadnjega lista in vsakrat poprej storil, kaj si moramo Slovenci na Gorickem misliti? — Če nekateri državni uradi z nami nemški, drugi italijanski poslujejo, za kaj se moramo mi Slovenci med Nemci in Italijani smatrati, če ne za Žalostno je vsakakor za nas Slovence, ki smo se pri vseh prilikah, v vseh državnih zadevah, v sreči in nesreči vedno skazali v zvestobi neomahljive državljanse — da vsi vladni organi tako trdovratno prezirajo naše najsvetejše pravice in da celó gosp. državni pravdnik sam sé svojim poslovanjem tako rekoč v r a d o m a potrdjuje, kar naši nasprotniki pri vsaki priliki trdó — da tukaj velja le italijanski uradni jezik.

Goriške šole razen mestnih so koncem julija leto končale. Gimnazij je obiskovalo letos 282 dijakov, v pripravljavnici pa je bilo 61 slovenskih učencev. (Pripravljavnica za italijanske učence je pridružena realki). Po narodnosti je bilo na gimnaziji 127 Slovencev, 123 Italijanov in 32 Nemcev. Izmed 12 osmošolcev (10 rednih in 2 eksternistov) so prestali zrelostni izpit z odliko, vsi drugi pa dobro. Program obsega dva prav zanimiva sestavka. Prvi nosi naslov „Notizie varie intorno il dialetto friulano“ (razne vesti o furlanskem narečju) spisal g. prof. Fr. Simzig; drugi pa: Začetek svetovni oblasti akvilejskih patrijarhov in pokneženje goriških grofov — prihaja iz spretnega peresa g. Sim. Rutar-ja. — Realko je obiskovalo 183 dijakov, v italijanski pripravljavnici pa je bilo 71 učencev. Po narodnosti se razvrščajo tako-le: 180 Italijanov, 35 Slovencev, 33 Nemcev. Vseh 6 osmošolcev se je podvrglo zrelostnemu izpitu. Program obsega zgodovinsko razpravo „I Gracchi“, spisal profesor J. Filippi. — Zensko izobraževališče ni priobčilo nobenega programa; ta hvalevredna navada se še ni vvela na tem zavodu — dasi se tudi vsteva med srednje šole. Pozvedeli smo pa po strani, da je bila zrelostna preskušnja prve tri dni tega meseca, da so ji je podvrglo 7 vzrejk in da so jo 3 izmed njih z odličnim uspehom prestale (med temi slovenka g. p. M. Pagliaruzzi-jeva iz Kobarida). — V štiri ital. razredih je bilo letos 87 učenk, v treh slovenskih pa 41.

† Mons. Ivan Budal je v petek dne 2. t. m. ob 7. uri zvečer nenadoma za mertudom umrl. Predpoldne je bil še pri preskušnji v mestni ljudski šoli, po obedu se je vlegel in zvečer je izdihnil blago dušo. Rajniki je bil po vsem Goriškem mnogo spoštovana oseba, — posebno ga odlikujejo velike zasluge za šolstvo. Narodil se je leta 1807 v Št. Andreži pri Gorici, v mašnika je bil posvečen l. 1831 in je najprej služboval kot kaplan v Šempasu, potem je prišel za kateheta na c. kr. normalko v Gorici in od tod kot vodja v deželno gluhošolnico, kder se je s posebno ljubeznijo in požrtovalnostjo trudil na korist nesrečnih otrok; potem je bil zaporedoma dekan v Kanalu, kanonik in ravnatelj bogoslovskega semenišča, najzornik ljudskih šol, dekan prvostoljnega kapiteljna. Rajniki je bil v vsakem oziru izgleden mož, pravi uzor katoliškega duhovnika; — pred vsem pa je gorel za šolstvo; na tem polji je bil neumorno delaven, — za to pa ga je odlikovalo Nj. Veličanstvo s Franc-Jozefovim redom. — V nedeljo popoldne smo spremili njegove posvetne ostanke k zadnjemu počitku. Dasi je dež neprenehoma lil, je bil vendar pogreb tak, kakoršnega je blagi mož zaslužil. Naj v miru počiva!

Zamaknjena žena. Prijeli smo in prav radi objavljamo v poduk in zabavo: Odprto pismice nepoznanemu prijatelju v Trstu. — V brezimnem pismu se mi pritožuješ, da se Tvoja mati utolažiti ne da, od kar je po zamaknjeni ženi v Mirnu izvedela, da Tvoji bratci in sestrice še vedno niso v nebesih, akoravno so nedorasli in nedolžni umrli. Tudi me prosiš, naj Ti po „Soči“ izrazim svoje mnenje o Mirensekaj zamaknjenci.

Ni mi sicer navada odgovarjati brezimencem, toda zaradi žalostne Tvoje matere hočem ustreči Tvoji prošnji: V mirenskem okraji se res nahaja zenska, imenuje se „sveta žena“, katero smemo po vsej pravici zamaknjenim prištevati. Domači sicer za njo veliko ne marajo, tudi k njej ne zabajajo; a toliko bolj pogostoma jo obiskujejo iz Kranjskega in od Trsta, ter jej prinašajo v čednih torbica dobrih reči za dobre nasvete. Ako se nameri, da pride kdo praznih rok, mu kar naravnost odgovori, da nima časa. Omenjena žena je precej starikasta, pa še trdna in čvrsta, je visoke postave, črnih lasi, koprastega nosa in njeni obraz nosi barvo kuhanega raka. Prav pogostoma se zamakne v liter in gnjat (paršut) in potem ko je izpraznila dva litra in še kak glazek na vrh in je v se spravila lep kos paršuta, potem se zamakne tudi še v nebesa — v čigava nebesa menda sama ne vé. Po mojem mnenji se zamakne v nebesa gosp. Moka-

meda, turškega preroka in gleda in vidi stvari in ljudi, ki jih pa ondi ni. Tako mi je znano, da je že pred nekoliko leti videla v nebesih človeka, kateri pa še vedno na tem svetu živi z dušo in s telesom in se pr dobro počuti. Toliko na znanje o zamaknjeni ženi.

Kar pa zadeva Tvoje umrle bratce in sestrice, evo Ti odgovor: Ni mi znano, kakošne vere je Tvoja mati. Ako je Tvoja mati turške vere, res ne vem, zakaj niso še njeni nedolžni otročiči v nebesih pri Mohamedu. Ako pa Tvoja mati ni turške vere, kako zamore potem zahtevati, da bi bili njeni umrli otročiči — v turških nebesih?

Toliko za danes, zeliš pa obširnejšega pojasnila, naznani mi svoje ime in stanovanje, prav rad Ti ustrezem po privatnem pismu. Zdravstvuj!

V mašnike so bili letos posvečeni sledeči četrtletniki: Feltrin Ianez, Quaglia Alojzij, Vuga Ianez, iz Goriške nadškofije; Marinzulich Dominik iz Krške škofije; in dva tujca iz reda usmiljenih bratov. — Njih prevzvišenost knezo-nadškof so imenovane žegnali v nedeljo 4. avg. v subdiakone, v torek 6. avg. v diakone, obakrat v semeniški kapeli ob 7 $\frac{1}{2}$ zjutro; v saboto 10. avg. pa so jih v mašnike posvetili, razen g. Janeza Vuge, ki nema še let za to.

Društvenikom Sloge! Praviloma bi se moral sklicati letni občni zbor polit. društva „Sloge“ dne 24. avgusta, to je na sv. Jerneja dan; a pratika kaže tistega dne soboto in o sobotah ni pričakovati, da bi se č. gg. duhovniki in učitelji zbora v tolikem številu deležili, kakor bi bilo želeli zlasti pri volitvi novega predsedništva in odbora. Za to je menil odbor, da dela v društvenem interesu, preloži občni zbor na dan 12. septembra t. l. — Dnevni red, kraj in dan zborovanja naznani se o pravem času.

Vabilo. V spomin rojstnega dne Njegovega Veličanstva Frančiška Jožefa I. bode v Komnu 18. avgusta t. l. koncert, pri katerem bodo „Slavčevi“ društveniki izvršili sledeči program: 1. „Kviško sinovi primorskih krajin“ se cesarsko pesnijo; 2. Domovini, samospjev se zborom; 3. „Sladko spavaj“, samospjev ugl. Fr. Abt; 4. Strunam, ugl. Kam. Mašek; 5. Jadransko morje, ugl. Ant. Hajdrih; 6. Hervaticam, samospjev se zborom, uglasbil Ivan pl. Zajc; 7. „Što čutiš“, ugl. Dav. Jerko; 8. Na straži, ugl. Fr. Schubert; 9. V boj, ugl. Ivan pl. Zajc. Začetek ob 5. uri popoldne. K tej slovesnosti uljudno vabi odbor. Skušnja za slovesno mašo bode v Komnu ob 8. uri zjutraj, za koncert pa ob 3 popoldne.

Javna skušnja gluhtonemih deželnega zavoda goriško-istrskega v Gorici bode dne 31. t. m. od 9.—12 ure. Vodstvo.

„Il Goriziano“ je vsled povelja policijske oblasti nehal izhajati. Slišimo, da je bila v dotični tiskarni 8. t. m. zopet ostra preiskava in da je policija vse zapечатila. Srečni „Isonzo“! Kedo se bo za naprej s teboj lasal?

V Bovcu napravi čitalnica na cesarjev rojstni dan (18. t. m.) slovesno besedo.

Belpasso je najnovejša znajdba lahonskega veleuma, ki jo je „Il Goriziano“ objavil, predno je vsled povelja policijske oblasti—vsaj začasno—nehal zastopati javno mnenje vzhodne Furlanije. Belpasso je oni srečni kraj v okolici avstrijske Nizze, kamor hođijo goriški zagovorniki Italije „irredente“ svoje poželjive nosnice širiti okrog okusno dišečih cvetlic, ki tam v kozicah tako krasno rudeče cvetó in pohotne želodce vnamajo—dasi so simboli nazadnjaštva. A kedo se zmeni za napredek, ko želodcu vztreza nazadnjaštvo? saj rudeča srajca tudi nekaj pomenja?

Belpasso, tako bodo tedaj krstili Šempas (Sv. Pas, San Passo), kedar se pridruži rešeni Italiji — v spomin, menda da je tu stalo nekđaj (a nihče se ne spominja, kdaj) slavno nemško mesto Schönpass in da je bila tu v tedajšnjem veku soteska. Kedo bi si bil to sanjal dne 18. oktobra 1868 na šempaskem taboru?

Na koprskem učiteljišči je delalo menda letos 25 kandidatov maturo, seveda Slovencev in Lahov skupaj, mej katerimi je bilo tudi nekaj eksternistov. Izmed teh 25 je 13 dobro dostalo izpit, 12 je bilo vrženih. Slovenskih kandidatov je bilo letos v 4. letu 6, izmej kojih sta dva padla. Mari res imamo slovenskih učiteljev na izobilje, da se pri izpiti tako strogo postopa?

Novejša poročila iz Bosne.

Vojni oddelek, ki je pod poveljstvom generala Jovanoviča iz Dalmacije vmarširal v Hercegovino, je prišel skoro brez vseh bojev do Mostara, glavnega hercegovskega mesta. Samo sedmi lovski bataljon (Slovenci) je bil med potom od Ljubovke v Mostar v mali bitki. Ker se je pri tej priliki odlično obnesel, počastil ga je poveljnik Jovanovič, da je smel ves čas na čelu vojske hoditi in da je tudi prvi v Mostar

vstopil; tam je bila naša vojska slovesno in radostno sprejeta, dasi se je prej govorilo, da se v Mostaru ustaši zbirajo in da bo treba sé silo vlomiti.

Veče težave je morala prestajati naša vojska v Bosni, kder se pomika v treh glavnih kolonah proti Serajevu. 5. in 7. avgusta se je 7. vojni oddelek zmagovito bojeval pod poveljstvom vojvode Würtemberga pri Vračar — Vakufu in Jajcu. Posebno hlabro so se držali kranjski Janezi. — Iz teh bojev leži v Jajcu 7 oficirjev in 160 mož ranjenih. — Isti vojni oddelek je 8. avgusta pretepel severo-zapadno od Jajca nad 5000 ustašev, med katerimi so bili tudi trije bataljoni redne turške vojske. Turkov je mnogo vjetih, 3 kanoni in 3 zastave pripljenjene. Mrtev je častnik Svoboda 10. lovskega bataljona in več mož. Ranjenih je 6 oficirjev in 140 mož. Glavni stan je preložen v Zenico.

13. vojni oddelek je turške upornike, kojih je bilo od 6—10000, hudo tepel pri Žepču. S posebnim uspehom delajo avstrijski topovi. Razpojeni ustaši so pobegnili proti Serajevu, kjer se mislijo še hudo braniti.

Na največe ovire je zadela 20. divizija pod poveljstvom generala Szapary. Prestala je hude boje 4. 8. 9. in 10. t. m. — Ker so ji nastale nepremagljive težave zaradi oskrbovanja vojske — je Szapary, ne da bi ga bil sovražnik primoral, umaknil se na Gračacico nazaj, da si zavaruje zavezno črto. Izgube so neznane.

Dne 13. se poroča: Danes se združi pri Vitezu glavna kolona z 7. divizijo, katera je posedla Travnik in maršira od tam naprej.

General Filipovič je naložil mestu Maglaj 50.000 gld. pokore zaradi zavratnega napada. Toraj bo stal vsak husar, ki so ga ubili, nad 1000 gld.

Neverjetna telegrafična poročila prinaša zadnji „Cittadino“. Priobčnjemo jih zanašaje se, da se ne uredničijo.

Serbi se pripravljajo Drino prekoračiti; pri Malem Zvorniku narejajo most. — Belimarkovič je prevzel poveljstvo Drinske armade. — Peško Pavlovič je prijel od Rusije 4000 pušk izdelanih po Berdanovem sistemu, mnogo municije in denara. — Hazi Loja se je nazaj pomaknil proti Prači. — Odločilna bitka bo na skrajnem jugu Bosne, kder se koncentrujejo bosenski, hercegovski, albanski in črnogorski ustaši.

Vsem tem vestim dostavljam — ???

Poslanica.

Gospodu Alojziju Bandel-u

iz Komna, ki je prošli petek v gostilnici g. Martina Lenarčiča pri Rebku v pričo več poslušalcev pripovedoval o opeharenju po kmetijskem društvu, ki je hudobno napadal z naj perfidnim natolcevanjem in obrekovanjem ravnatelja D. r. Moni in profesorja Povše-ta, ki je hudobno zabavljajal o slovenskih deželnih poslancih, o celem narodu, pozivljajam, da grde in razžaljive naslove, s katerimi me je javno psoval, ko sem ga hotel prepričati, da je grdo in hudobno tako obrekovanje in potem pošteno povedal, kar je zaslužil, javno v prihodnji Soči prekličje, sicer naj si bode svest, da bode moral to pred sodnijo storiti.

V Kamnji dne 12. avg. 1878.

Sternad

nadučitelj v Kamnji.

(Pozvedeli smo, da mislijo vsi napadeni vložiti tožbe proti perfidnemu obrekovalcu. Op. ured.)

P. n. naročnikom!

Naročnina naj se za naprej blagovoljno pošilja pod istim naslovom, kakor vsa pisma, ki gredó na uredništvo, to je: „Via del Municipio v Kalistrovi hiši, III. nadstropje.“

Ob enem ponavljamo uljudno, pa prav nujno vabilo vsem zamudnikom, naj kakor hitro mogoče poravnajo svoje zastanke in kedor še ni plačal naročnine za tekoče II. poluletje, naj jo skoro donese, da pridemo sé svojimi računi na čisto ter zadostimo svojim dolžnostim. Prosimo!

OPRAVNIŠTVO „SOČE“.

Javna zahvala.

Mnogo sem morala prestati, ko mi je prišel bel najprej na eno in po tem še na drugo oko. Zdravnik mi je ukazal opirati oči sé zdravilno in z navadno frišno vodo; pa ni hotelo nič pomagati. Skozi dva tedna je šlo dan za dnevno vedno na slabše. Slednjič sem se obrnila do gospoda dr. A. R. Rojica in njegovi odlični znanosti, spretnosti in veliki skrbnosti se je posrečilo — da se je zasuknila nadležna bolezen k

boljšemu: V enem mesecu sem popolnoma ozdravila. Zatorej spoznavam za svojo sveto dolžnost, zahvaliti se iz dua svojega srca izvrstnemu gospodu zdravniku in priporočati ga prav živo posebno vsem onim, katere nadlegujejo očesne bolezni.

V Gorici julija meseca.

Jožefa Bisjak
trgovka v Gorici.

Vsem onim, ki so blagovolili spremiti truplo našega nepozabljivega sorodnika mons. Ivana Budal-a k zadnjemu počitku,—izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Sorodniki
Budal-ove družine.

Za blago sočutje in pomoč v bolezni in smerti najinega preljubljenega sina Oskarja, kakor tudi za slovesen sprejem do tihega groba dne 3. t. m., izrekava s temi najserčnejšo zahvalo vsem renškim prijateljem, gospodičnam in mladenčem, kakor tudi ggp. pevcem za nagrobnico.

V Renčah dne 2. avgusta 1878.

Anton Bajc
Matilda Bajc.

LISTNICA UREDNIŠTVA: Gosp. X. v Y. O komenski učiteljski konferenciji smo prijeli od treh strani poročila, ki se v sodbi in obsodbi znane osebe vjemajo — in samo v izrazih in obliki razlikujejo. Razmere so take, kakor jih popisujete, vemo in obžalujemo; a nam se vendar ne zdi prav primerno, stvari v listu objaviti, ker so korenice, ki vežejo naše ljudstvo na šole, še prenežne in prerahle in jih vsako vzbujeno nezaupanje do učiteljskega osebja lahko prerže ali izruje. Saj merodajne osebe dobro poznajo razmere — tedaj lahko pomagajo, tudi če mi ne drezamo.

Gosp. dopisnik iz Čep. Vaše pismo prijeli, odgovorimo pismeno.

Gosp. Tob: Prosimo izpolniti obljubo. Zdravi!

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljanice (Monte di pietà) vstanovljene po grafu Thurnu v Gorici naznanja, da bode dne 9 septembra 1878 začela javna dražba (kant) nerešenih zastav II. četrt leta 1877 t. j. tiste, ki so bile zastavljene meseca Aprila, Maja in Junija 1877.

V Gorici 2. Avgusta 1878.

Ravnatelj: D. Lovisoni.

Wir empfehlen
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenschirme,
Wagendecken (Plachen), Bettenlagen, Zellstoffe

der k. k. pr. Fabrik
von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2.

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Za samo 4 gl. 75 kr. prodamo
62 krasnih stvari, to je:

<p>1 kristalna pušica za maslo ali sladkor.</p> <p>1 eleg. zlatobrontena pisna priprava.</p> <p>2 okincani cvetlični vaziz alabastra.</p> <p>20 prav ličnih podob (Geklozezo).</p> <p>1 par najnovejših Bebeuhanov.</p> <p>2 zapestni gumbi iz novozlata.</p> <p>3 prsne gumbi iz novozlata.</p> <p>1 lulien a smodke iz morske pene z jantarom, umetno rezani.</p>	<p>7 žlic, vedno belih.</p> <p>6 žliček za kavo enaki h</p> <p>6 japonskih čaj za vodo</p> <p>6 kosov francoskega parfumnega mjlila.</p> <p>1 cvetlična pletenka iz brušenih perl.</p> <p>1 govorni aparat, jako prijeten.</p> <p>3 šaljivi predmeti za mlado in staro.</p> <p>1 pušica za dišave iz alpaka srebra.</p> <p>1 petrolna svetilnica s kroglo.</p> <p>62 kosov.</p>
---	---

Vse tu navedene stvari (62) so lepe in prav praktične, pa stanejo samo 4 gl. 75 kr.; pošila jih pod garancijo proti pošt. povzetju kamor koli:

I. Galanterie-Magazin in Wien I, Babenbergerstrasse 1.